ضرورت رویکرد کل نگر به سلامت بیماران با طراحی، اجرا و ارزشیابی یک برنامه آموزش سلامت معنوی در دانشگاه علوم پزشکی آجا

نویسندگان:

بایرام نجاتی زرنقی، علیرضا شهریاری محمدی، زینب محمدی، مریم بهشتی فر

مقدمه: بعد سلامت معنوی بیماران که بر روی ابعاد دیگر سلامت آنها بسیار تاثیرگذار می باشد، اغلب در نظام های مراقبت بهداشتی و درمانی نادیده گرفته می شود. ادغام این بعد در رویکرد کل‌نگر به بیمار باعث دخیل نمودن آن در طرح درمان پزشک و پرستار شده و می‌تواند اثربخشی طرح‌های درمانی را افزایش دهد. این مطالعه با هدف طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه آموزش سلامت معنوی در راستای ضرورت رویکرد کل نگر به سلامت بیماران در دانشگاه علوم پزشکی آجا انجام شد.

روشها: این مطالعه اقدام‌پژوهی نیمه‌تجربی در سال ۱۴۰۳ در دانشکده پزشکی و پرستاری برای دانشجویان و اعضای هیئت علمی بر اساس الگوی طراحی آموزشی ADDIE انجام شد. مراحل این الگو شامل تحلیل، طراحی، توسعه، اجرا و ارزشیابی است که همه مراحل توسط تیم تحقیق انجام شد. بسته آموزشی بر اساس نتایج مرحله آنالیز در ۱۰ هدف طراحی و برای هر دانشکده در یک روز شامل دو ساعت آموزش نظری (پرسش و پاسخ) و یک ساعت فعالیت‌های عملی (کارگاهی) برگزار گردید. برای ارزشیابی مداخله آموزشی از سطح یک و دو مدل کرک پاتریک استفاده شد.

یافته ها: ۲۱۰ دانشجو و ۲۲ نفر هیئت علمی در این مطالعه شرکت کردند. در سطح اول کرک پاتریک یعنی واکنش، میانگین نمره دانشجویان ۶۵/۱۷±۷۴/۰ و هیئت علمی ۲۷/۱۸±۵۷/۰ به دست آمد. در سطح دوم یا یادگیری، نمره پیش آزمون مشارکت کنندگان ۴۲/۲ و ۷۰/۹ و پس آزمون ۷۱/۵ و ۱۶/۰۳ به ترتیب در دانش و نگرش به دست آمد و افزایش نمره دانش و نگرش از لحاظ آماری معنی دار بود ($P<0.05$).

نتیجه گیری: برنامه آموزشی طراحی‌شده، به‌طور مؤثری دانش و نگرش گروه‌های هدف را نسبت به سلامت معنوی و رویکرد کل‌نگر ارتقا داد. نتایج این مطالعه اهمیت گنجاندن آموزشهای مرتبط با سلامت معنوی را در برنامه های درسی علوم پزشکی برجسته می سازد که می تواند در افزایش بهبودی بیماران نقش آفرین باشد. پیشنهاد می گردد تا سیاستگزاران آموزش علوم پزشکی ضمن نهادینه سازی رویکرد کل نگر در مراقبت از بیماران، آموزشهای تئوری و عملی سلامت معنوی بیماران را در کوریکولوم‌های آموزشی برای دانشجویان گروه پزشکی به صورت ساختاریافته و مستمر بگنجانند.

کلید واژه ها: سلامت معنوی؛ رویکرد کل نگر؛ ADDIE؛ بیمار